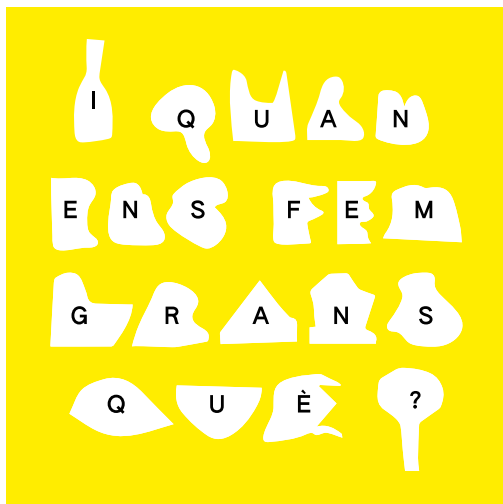

Guia per Combatre l'Edatisme en l'art

Per a una professionalització
més justa i inclusiva.

Guia per Combatre l'Edatisme en l'art

Una guia elaborada
per Anna Recasens i
María Paz Montecinos.

Publicada per la
PAAC – Plataforma Assembleària
d'Artistes de Catalunya.

Per què hem de parlar d'edatisme?	5
Realitats quant a l'envelliment	9
Estereotips i actituds comunes envers el fer-se grans	9
Tractament que se'n fa als mitjans i als circuits professionals	10
<hr/>	
Canviant el to de la conversa sobre l'envelliment	13
La nostra creativitat declina amb el temps?	13
Qüestionaments a partir dels tallers i de la recerca	18
<hr/>	
La importància de l'inventari	23
Conseqüències d'un inventari desactualitzat	24
Crea el teu inventari	25
<hr/>	
Catalogació i llegat	33
Com construir la narrativa del teu llegat	34
Autogestió de llegats	38
<hr/>	
Tancament	41

Per què hem de parlar d'edatisme?

Aquesta guia sobre l'edatisme¹ a les arts neix de la investigació duta a terme entre 2023 i 2024 anomenada «L'envelliment i la condició professional en les arts visuals». La recerca, duta a terme per Anna Recasens i María Paz Montecinos, s'ha centrat en la definició i la identificació d'estereotips relatius a l'edatisme, per entendre l'abast i les conseqüències d'aquesta discriminació en persones i organitzacions, com també per identificar pràctiques que permetin combatre-la prenent en consideració els valors positius de l'envelliment en els intercanvis professionals; quins criteris d'igualtat de condicions caldria implementar per assegurar el reconeixement de la diversitat; quina és la realitat pel que fa a oportunitats, accessibilitat, visibilitat i reconeixement a mesura que els artistes es fan grans, i alhora temes relacionats amb el concepte del llegat.

1 Es tracta de la traducció del terme *ageism* encunyat per Robert Butler el 1969.

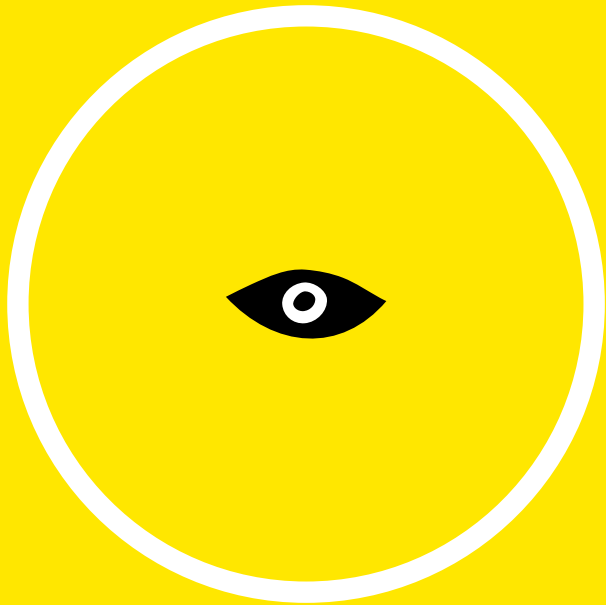
En l'àmbit creatiu i cultural, com a sector laboral productiu, els períodes d'implicació en el mercat laboral són cada cop més prolongats, i és aquí on els treballadors de més edat experimenten barreres a la continuïtat i a la participació, i especialment a l'accés a contextos d'innovació. En aquest marc, l'envelliment i la gestió de la diversitat generacional esdevenen reptes importants, tant en l'àmbit individual com sectorial, i haurien de situar-se com a prioritats en l'agenda d'institucions i centres culturals. En general, creixen les actituds i les pràctiques discriminatòries que tracten l'increment de l'edat com a declivi cognitiu, pèrdua de memòria i d'habilitats, decadència física, menys aptitud per al treball i de resistència a les noves tecnologies, entre altres estereotips. Tot això planteja grans reptes als professionals del sector cultural i creatiu de més edat i en actiu que es troben dificultats a l'hora de participar en processos de contractació, de selecció, d'obtenció de recursos i en general per desenvolupar el seu treball.

En molts casos, aquesta discriminació és interioritzada pels individus mateixos. L'autodiscriminació amb el «jo ja no», o «soc massa gran per» indicant feblesa, fragilitat,

por d'aportar, por d'aprendre, passivitat, aïllament, etc., és malauradament habitual, i s'estén tant a la vida personal com professional; així, té un impacte negatiu significatiu, ja que afecta directament l'autoestima i el benestar psicològic i físic de la persona.

Contrari a la visió estereotipada segons la qual les persones deixen volgutament de formar part activa dels equips de treball per ocupar rols temporals, com a assessors puntuals o, en alguns casos, com a figures simbòliques i de prestigi, i per tal de legitimar determinats contextos en moments concrets, les persones grans del col·lectiu veuen les seves oportunitats laborals i de desenvolupament creatiu més limitades. En realitat, molts artistes veterans exploren nous contextos professionals, innoven en les seves creacions, col·laboren en projectes col·lectius i incorporen tecnologies emergents, de manera que mantenen un alt nivell de creativitat, sovint enriquit per l'experiència i la maduresa acumulades al llarg dels anys i, tot i que la seva presència és poc visible en els circuits culturals convencionals, mantenen una activitat artística activa i en evolució com a creadors.

L'envelliment és

universal.

Realitats quant a l'envelliment

- L'envelliment és universal, un procés natural comú a tothom.
- Cada persona envelleix d'una manera única.
- La malaltia no és cap condició de l'envelliment.
- Les persones grans representen diverses generacions i poden cobrir etapes molt diverses entre els 50 i els 100 anys.
- Les persones grans poden aprendre i ho fan. Els patrons d'aprenentatge canvien durant totes les etapes de la vida, i la capacitat d'aprenentatge no està restringida per l'edat.

Estereotips i actituds comunes envers el fer-se grans

- Despersonalització: Totes les persones grans són iguals, o poc atractives.
- Deshumanització: La gent gran no entén les coses, no serveix, no aporta, és lenta, és rígida.
- Infantilització: Parlar als grans com si fossin nens, amb diminutius o amb actituds condescendents i paternalistes.

- Redefinició: A partir de certa edat les persones són *avis*, *ancianes*, *velles* o *boomers*, entre d'altres, i abunda l'ús d'eufemismes o d'atributs físics per anomenar-les, per exemple persona de «cabells blancs», i de tòpics de la mena de «se't veu prou bé per l'edat que tens», o bé «són coses de l'edat», entre d'altres.
- Representació: Presentar el grup de persones grans com un objecte de burla, de llàstima, de protecció, com a grup homogeni. Presentar les persones grans que mostren certes capacitats com una raresa (el «superavi»).
- Incapacitació: Pensar que les persones grans estan desconnectades digitalment i tenen dificultats per fer tràmits administratius, que tenen problemes de memòria o mal humor, que no s'enamoren o que no tenen interessos.
- Restricció: Dificultar l'accés de persones grans a activitats, programes, serveis. Posar dificultats administratives a l'hora d'obtenir lloguers, préstecs, feines, ajuts, etc.

Tractament que se'n fa als mitjans i als circuits professionals

En les situacions comunicatives abunda l'ús d'adjectius que desacrediten o vulnerabilitzen el subjecte i predisposen el lector cap a una reacció

especialment fixada en l'edat. Les paraules més utilitzades pels mitjans quan han de definir persones de diverses edats (de 50 a 100 anys) són *ancià(ana)*, *avi(àvia)*, *iaio(a)*, *vell(a)*, *jubilat(ada)*, *el(s) nostre(s) gran(s)*, *vell(a)*, *sènior*, *veterà(ana)*, *tercera edat*, *quarta edat*, *pensionista*, *retirat(ada)*, *edat avançada*, paraules sovint carregades de prejudicis i connotacions negatives, i que fins i tot homogeneïzen un grup prou divers. Entre les categories que reforcen estereotips i estableixen avaluacions i judicis negatius, hi trobem:

- Narratives d'incertesa i por en referència a la demografia: «el tsunami platejat», «la bomba demogràfica».
- Narratives del ridícul/sensacionalisme caricaturitzant les persones grans com a persones d'idees caduques, decrepites, passades de data.
- Narrativa del «sènior simpàtic», «bon jan», «vulnerable», etc. que reforça l'envelliment com una etapa de pèrdua, de necessitat, de soledat, etc.
- Narrativa *living proof* o «supersènior», «superàvia», que intenta superar els estereotips negatius d'envelliment amb exemples d'individuals extraordinaris com a raresa.

- Narrativa «de la molèstia»: la persona gran, en general dona, està fora de lloc, fa nosa.
- Narrativa icònica, persona gran (en general homes) productius, reeixits, interessants malgrat l'edat, que es mantenen bé, que són desitjables (casos *silver fox*).

Canviant el to de la conversa sobre l'envelliment

Contràriament a aquest pensament negatiu generalitzat, l'envelliment hauria de ser abordat defensant el canvi de conversa per entendre aquest procés comú i continu com un temps de reptes i oportunitats.

Cal promoure una mirada més optimista envers l'envelliment focalitzant el discurs en les fortaleces que l'edat sosté, i la capacitat de tothom per adquirir noves competències i afrontar nous reptes.

Cal parlar de l'edat en positiu.

La nostra creativitat declina amb el temps?

En l'àmbit professional creatiu, l'edat és valuosa i rellevant. Al llarg del temps s'ha anat recollint informació i coneixement que permeten afrontar moltes crisis i elaborar estratègies complexes. És important combatre l'(auto)discriminació per edat en l'entorn professional.

**Cada persona
envelleix
d'una manera
única.**

**Podem canviar les actituds i els comportaments
definitos per estereotips d'edat:**

- Considerant l'envelliment com un actiu i no com a dèficit.
- Considerant l'envelliment des de l'impuls de l'experiència i la saviesa acumulades.

**Hem de desafiar la idea que les oportunitats
passen amb l'edat:**

- No hi ha límit d'edat per planificar o pensar en el futur. No passa res per reavaluar com un mateix gasta el talent, l'energia i el temps per exercir l'automotivació, la diversificació o la descoberta de nous mitjans d'expressió.

Posem en marxa noves idees:

- Davant les incerteses, cal actuar observant el procés que s'ha seguit fins arribar al punt actual. És important reconèixer la necessitat de fer canvis i determinar si cal formació addicional per augmentar la confiança.
- Els coneixements i les habilitats que s'han adquirit amb el temps poden ser una base per reinventar-se, créixer i expandir-se.

Més xarxa,

més marxa!

- Si no trobeu els recursos que necessiteu, creeu-los vosaltres mateixos aprenent a navegar per les transicions. Els recursos en xarxa poden ser una bona manera d'aprendre coses noves.
- Si no podeu dur a terme un projecte en solitari podeu buscar una persona que us acompanyi en el procés o un grup, o bé connexions creatives o de suport per compartir experiències.

És important considerar l'intercanvi i l'aprenentatge intergeneracional (IG):

- L'acció cooperativa multiedat en una producció cultural compartida constitueix un espai de reflexió crítica per eliminar barreres i manifestacions discriminatòries.
- Hem de fomentar la comunicació, la convivència, la col·laboració efectiva, l'intercanvi de coneixements i els aprenentatges intergeneracionals amb dinàmiques intergrupals que nodreixin el sentit de la inclusió creant entorns d'edat diversa i entenent les perspectives individuals com a riquesa per al grup.

- Hem de promoure la implementació de programes de mentoria i de mentoria inversa, una pràctica que faciliti la interacció i la comprensió mútua compartint el fet de crear en comú.
- Hem d'eliminar l'ús d'estereotips generacionals en el llenguatge, les situacions d'edatisme, les falses percepcions positives quant a l'edat derivades d'aspectes com ara reconeixement o capital.
- Hem de conèixer les opcions que tenim sobre pensions, temes legals, llegats, recursos, etc.

Qüestionaments a partir dels tallers i de la recerca

Durant el període de recerca i en els tallers realitzats han aparegut qüestionaments vinculats a la discriminació professional per motius d'edat:

- Tenim consciència del nostre «rol» o «posicionament»? A tot això, cal que hi pensem? Continuarem creixent professionalment? Encara es valoraran, les nostres aportacions? Com podem desafiar els ideals centrats en la joventut que impregnen la nostra cultura i, per tant, el nostre sector?

- Entenent els drets i el marc legislatiu sobre igualtat i no discriminació, quins criteris d'igualtat de condicions per assegurar el reconeixement de la diversitat serien necessaris implementar en relació amb l'edat? Cal fer més visible el valor positiu de l'envelliment en els intercanvis professionals? Cal promoure les experiències multigeneracionals?
- Tenint en compte la disminució d'oportunitats, accessibilitat, visibilitat i reconeixement, cal que ens activem per traçar mecanismes d'acció propis?

També es presenten algunes demandes d'interès per al sector:

- Més investigació en relació amb les arts i el benestar/salut personal i de la comunitat.
- Incentivar el sector privat a crear programes i serveis relacionats amb l'art, la salut, el benestar, la participació i la multigeneracionalitat.
- En relació amb el sector públic, la creació de beques i ajuts, i l'accessibilitat a mitjans, recursos, educació i espais per a totes les edats.

- Treballar col·lectivament i cercar recursos per crear noves narratives sobre l'envelliment i construir així un nou marc referent sobre l'envelliment i la vida creativa en el sector.
- Treballar per la comprensió de l'opinió pública per tal d'incidir en una agenda política que plantegi una societat més integrada en temes d'edat.

Us pregunteu què fer a «la vostra edat»?

Sense por al canvi!

Reuniu-vos amb amics, companys i altres artistes, assistiu a esdeveniments, proposeu accions d'intercanvi d'idees en relació amb les arts i l'edat, compartiu el vostre treball amb persones afins, poseu en valor la vostra xarxa professional, convideu artistes de totes les edats a compartir experiències i a mostrar-les després. Sigueu un agent del canvi!

Les persones

grans

poden aprendre

i ho fan.

La importància de l'inventari

Inventariar i catalogar la pròpia obra té com a finalitat millorar-ne la gestió professional, facilitar-ne la difusió i augmentar-ne la visibilitat. Aquest procés permet tenir una visió clara del que s'ha creat i del que s'està desenvolupant, comprendre els itineraris recorreguts i detectar noves possibilitats d'evolució —fins i tot descobrir aspectes inesperats del treball personal.

L'inventari reflecteix els processos i la trajectòria de l'artista, recull i documenta la seva producció, i contribueix a protegir-la i preservar-la com a patrimoni cultural, garantint-ne la continuïtat segons la manera com es vulgui configurar el llegat personal.

Aprendre a autogestionar el propi catàleg implica no dependre de tercers, i esdevé un repte assolible i essencial per:

- Garantir que els èxits no desapareguin de sobte i caiguin en l'oblit.
- Poder mostrar els processos de treball, què s'ha fet i què s'està fent.

- Donar compte de l'evolució creativa. Fer un seguiment dels canvis en els estils i les tècniques artístiques al llarg dels anys.
- Permetre a altres artistes inspirar-s'hi i aprendre idees interessants a través del vostre testimoni, del dossier, i de la visualització pública de l'obra.
- Permetre a crítics i historiadors de l'art relacionar-se amb les vostres obres de diferents moments.

Conseqüències d'un inventari desactualitzat

- Disminució de possibilitats de ser visibilitzat en el mercat de l'art: hi poden haver dificultats per trobar i reconèixer la vostra obra.
- Disputes legals: en el cas de l'art digital, els artistes es poden trobar amb problemes de drets d'autor i desacords sobre la propietat, perquè és molt més difícil verificar la propietat original de l'obra.
- Pèrdua del patrimoni artístic, especialment documentació, textos o materials relacionats amb les obres.

- Corrupció i pèrdua d'arxius. S'ha de tenir en compte la vulnerabilitat d'alguns formats, per tant, establir un sistema rigorós d'arxiu és important perquè si no les creacions es poden perdre fàcilment a causa de formats obsolets, corrupció de documents i altres problemes tècnics.

Crea el teu inventari

1. Priorització d'obres

És útil fer-ho en funció de la importància o la popularitat de la peça. Per exemple, pot ser que interressi més arxivar una obra d'art digital en la creació de la qual s'hagi invertit dos mesos que una en què s'hagi invertit dos dies. Cal fer-ne un escanejat correcte o documentar-la amb fotografies.

Recomanacions tècniques quan es tenen pocs recursos:

- Triar les millors hores del dia per fotografiar.
- Aconseguir un set de fotografia de baix cost (focus, caps de llum).
- Obtenir un fons fotogràfic (sense fi).

2. Organitzar i etiquetar

Creant una estructura de carpetes que tingui sentit, basant-te en categories o temes específics.

Crear noms d'arxius coherents: anomenar els fitxers amb informació que ajudi a localitzar-los més fàcilment.

3. Neteja digital

La neteja digital consisteix a eliminar els fitxers antics que ja no es necessiten. En aquest pas, també s'ha d'intentar preservar la integritat de l'arxiu utilitzant tècniques d'edició que no comprometin els arxius originals. Cal crear diverses còpies de seguretat per evitar qualsevol pèrdua de dades que es pugui produir accidentalment.

Còpies de seguretat físiques:

Per als artistes amb obra que es pot imprimir, cal considerar la possibilitat de crear còpies de qualitat de la peça més valorada, i un sistema per arxivar-la físicament. Tot i que les còpies de seguretat digitals són molt importants i fiables en aquesta època, sempre hi ha la incertesa de com i quan canviarà la tecnologia els anys vinents.

Model de fitxa d'inventari

- Títol (o descripció) de l'obra i la data
- Una imatge
- Mitjans i dimensions (incloses les profunditats de muntatges o marcs)
- Números d'inventari de cada obra. Cal escriure aquests nombres amb llapis (o un altre mètode reversible) en un lloc discret del treball en si mateix o en la carpeta o capsa en què es guardi
- Localització actual de l'obra
- Estat actual de l'obra
- Qualsevol requisit especial de manteniment, emmagatzematge o exposició

4. Selecció de format d'arxius digitals

El format adequat per arxivar garanteix tenir fitxers de bona qualitat sense compressió. Els formats sense pèrdua com PNG i TIFF són especialment

bons per arxivar, i els formats amb pèrdua com ara els JPEG es recomanen quan es tracta de compartir.

Per garantir un fàcil accés en el futur cal utilitzar formats de fitxer que són reconeixibles entre diferents dispositius. No s'ha d'esborrar mai l'extensió.

5. Selecció de magatzem

És important tenir en compte una selecció adequada d'emmagatzematge. Per a més seguretat s'hauria de considerar la compra de discs durs externs per disposar d'una còpia fora de línia dels fitxers. L'objectiu és tenir sempre còpies de seguretat de la feina en almenys dos llocs, per si un falla o es fa malbé.

Al núvol, hi ha una gran varietat de programes i serveis que ajuden els artistes a organitzar i conservar les creacions, però cal utilitzar només proveïdors d'emmagatzematge coneguts amb fortes mesures de seguretat per mantenir els arxius fora de perill. S'ha de tenir en compte que algunes d'aquestes eines només ofereixen un servei gratuït limitat i que poden comprimir les imatges, i per tant caldrà desactivar qualsevol mena de compressió.

6. Manteniment regular

L'arxiu s'ha de mantenir regularment. A més, cal vigilar de prop la quantitat d'emmagatzematge de què es disposa per assegurar que tindreu prou espai per a futures sessions d'arxiu. Periòdicament, cal transferir les dades a nous dispositius d'emmagatzematge per evitar pèrdues degudes a una tecnologia obsoleta.

7. Comprovació del fitxer

Els avenços tecnològics poden canviar l'arxivat amb el temps. De tant en tant, s'ha de comprovar l'estat dels fitxers per assegurar-se que són accessibles i que funcionen correctament, i revisar que l'emmagatzematge no hagi quedat obsolet. Es pot afegir aquest pas com a part del procés de manteniment habitual, o fer-ho per separat.

8. Errors comuns que cal evitar en arxivar

- Anomenar els arxius incorrectament: De vegades ens oblidem de com és d'important anomenar els arxius amb claredat i d'una manera que tingui sentit per a nosaltres mateixos. Si el que hem fet és una gran carpeta amb tota l'obra guardada allà amb

números generats aleatòriament o un altre nom generalitzat, és ben possible que ens n'oblidem d'on són i no sapiguem com els podem trobar.

- No practicar cap estratègia de còpia de seguretat:
Els esborraments accidentals, els ciberatacs i les fallades de maquinari passen contínuament, a tothom. Sense una estratègia adequada de còpies de seguretat, es corre el risc de perdre l'obra.
- Ignorar la mida dels fitxers:
Quedar-se sense espai d'emmagatzematge és un problema comú al qual s'enfronten moltes persones quan fan còpies de seguretat de la seva obra. Tingueu sempre en compte l'espai disponible als vostres comptes al núvol o als dispositius d'emmagatzematge extern.

Ja tenim un inventari!

Ara cal que ens plantegem quin volem que sigui o ha de ser en el futur el nostre llegat, i més enllà de la catalogació que hem establert i volem expressar cal pensar en eines de visibilització i estructures legals per dipositar-lo on sigui amb garanties.

Cal pensar estratègicament!

Qui sap

d'on ve,

sap

on va.

Catalogació i llegat

No tothom té la mateixa idea del que vol dir un llegat, i cada llegat és diferent en funció de:

- el diseg de l'artista
- els recursos
- les prioritats
- les connexions
- els tipus de pràctica
- la història o trajectòria

Punts clau

Quina obra volem protegir? Per quina obra volem ser recordats? Quin pensem que és el nostre llegat? Tota l'obra, una part, el nostre testimoni, la nostra història?

Volem: Que la nostra obra sigui de servei per a algú? Que es tingui cura de la nostra obra com a col·lecció? Que la nostra obra continuï donant veu a certs temes? Que la nostra obra i experiència formi part d'un context narratiu (local, nacional, etc.)?

Com construir la narrativa del teu llegat

Les obres

Quines obres o conjunts d'obres considereu més significatius? A l'hora d'organitzar o cartografiar la producció, és possible que hi hagi peces que es prefereixin deixar al marge, i d'altres que ajudin a articular millor el relat. Es pot prioritzar seguint criteris temàtics, estètics, cronològics o personals.

Les obres que se seleccionin poden ser representatives, decisives, carregades de valor emocional o simbòlic. Per això, és important reflexionar sobre l'estructura del relat i com voleu explicar la vostra trajectòria.

Elaborar un guió pot ser una eina molt útil per donar coherència i força al discurs:

- De forma cronològica
- Per temes o disciplines
- Per projectes específics
- Per tipus d'acció

L'inventari, catàleg visual, etc., de l'obra és la base per construir el nostre llegat, que es transforma en

un arxiu personal. Durant la vida professional és una eina que permet avançar, visibilitzar i compartir allò que fem. Com a llegat és, per una banda, una eina de recerca, comunicació i conservació; i, per l'altra, és essencial per marcar a quins punts de la trajectòria donem més o menys importància, en quins cercles ens hem mogut, etc.

Més enllà de presentar les obres, ens presentem a nosaltres mateixos.

Statement / Declaració

Breu text en què es defineix l'obra, a vosaltres com a artistes, els vostres interessos o motius per avançar en la vida professional, o altres temes significatius.

Els conceptes clau

- Quins són els conceptes amb què treballeu metodològicament?
- Quines tècniques feu servir?
- Quins temes tracteu?
- Quins són els objectius dels processos de treball? Quines expectatives heu tingut o teniu en el futur en relació a la vostra obra?

La biografia

La biografia pot tenir en compte únicament la vida creativa, però també cal considerar que el vessant més personal i les experiències se sumin al relat artístic. Es pot decidir què es vol compartir i què no. També caldrà triar de quina manera es pot transmetre millor el procés de treball: textos, àudios, audiovisuals...

Pot ser important també expressar quines dificultats i quines ajudes heu trobat, o afegir claus que poden ser una guia per contextualitzar les obres, les presentacions, la temporalitat, els canvis.

Per fer aquest arxiu cal afegir aquella documentació, correspondència, certificats, notes personals, imatges que es considerin, àudios, tant en forma física com digital. Per dir-ho d'alguna manera, no només pot ser interessant l'obra, si no que per a investigadors, altres artistes, estudiants... pot ser interessant com s'ha viscut o gestionat la vida professional, tant individualment com a part d'un context específic.

Un arxiu artístic personal és part de la història cultural comuna.

Materials annexos

- Notes, llibretes, documents, bases de dades
- Imatges, fulls solts, presentacions, altres materials
- Informació per projectes amb número d'inventari, fitxes informatives, de contactes, de presentacions, materials escrits, audiovisuals
- Llistat de crèdits
- Altres materials: quaderns de dibuix, correspondència, fotos personals
- Textos narratius sobre l'obra, l'evolució, etc.

Dossier

També pot ser interessant preparar un dossier que doni una visió de conjunt útil per poder documentar el treball, si no es disposa d'un web o un blog que facin aquesta tasca.

Autogestió de llegats

Tant per fer el nostre arxiu com per preveure el material que constituirà el nostre llegat, es necessiten:

- Eines de catalogació i mitjans per fer un inventari: fitxes, bones fotografies, anotacions sobre significats, temes, contextos de treball o fins i tot de com l'obra ha d'estar exposada, venuda o conservada.
- Informació de quines obres poden estar subjectes a lligams, contractes, etc. o bé són treballs compartits.
- Cal conèixer opcions legals i financeres, especialment temes fiscals, d'herència, etc. i estar al cas de temes com drets de reproducció, drets d'autor, etc.
- Cal designar un executor, un conseller, un equip legal. Coneixement sobre com dipositar, conservar o difondre un llegat.

Alguns models per conservar i difondre un llegat

- Creació d'una fundació
- Creació d'un fons fiduciari

- Creació d'una beca o esdeveniment, i desenvolupar criteris per al procés de selecció i la recaptació de recursos
- Donació a un museu, col·lecció, arxiu, universitat i planificar-ne el manteniment
- Donació a una ONG, una organització artística sense ànim de lucre, per exemple
- Donacions a altres persones
- Donació a una comunitat
- Partenariats amb organitzacions per un ús de l'obra o de l'arxiu
- Partenariats per crear una beca o esdeveniment
- Seleccionar i organitzar l'emmagatzematge i el transport de les obres donades
- Espai web amb arxiu i material testimonial
- Representació i gestió d'obra per tercers
- Material audiovisual sobre la vida i l'obra com a registre cultural d'arxiu
- Engegar un projecte en continuació i que es beneficiï del llegat
- Plataforma cooperativa de preservació i difusió

També és important pensar en què no es vol que es faci amb l'obra. Per exemple:

- No es pot vendre

- L'obra no pot aparèixer sense permís dels propietaris/hereus/executors, etc.
- No es pot fer servir l'obra en determinats contextos o fer-ne un mal ús

I pensar en problemes potencials:

- que l'obra generi disputes
- que s'exposi sense reconeixement
- que el dipositari no tingui espai per guardar-la
- que no se sàpiga què fer amb el material i les propietats de l'artista
- que un museu o institució vulgui una obra però no d'altres i es fragmenti una sèrie

Tancament

Aquesta guia parteix de la recerca realitzada durant aquests anys i de les aportacions d'un grup de treball i de suport mutu creat per compartir experiències sobre aquelles situacions i condicions en què la pràctica artística es veu influïda per qüestions d'edat. En un context com l'artístic, econòmicament molt precari, la condició professional del col·lectiu es veu supeditada a múltiples aspectes, sent-ne el primer la classe. Quan ens fixem en quins són els altres condicionants que afegeixen pressió al col·lectiu, l'edatisme és una realitat i és un motiu més de vulneració de drets i de precarització econòmica, massa sovint menystingut. Gràcies a totes les persones que hi han col·laborat per fer visible i impulsar canvis sobre un aspecte, la vellesa, que és part essencial de la vida.

Trobareu més informació sobre el grup de treball i la recerca al web de la PAAC.

Correu de contacte amb el grup de recerca:

recercageneracions@gmail.com

Altres enllaços sobre edatisme:

- **DIXIT** – Centre de Documentació de Serveis Socials – Article sobre edatisme:
https://dixit.gencat.cat/ca/detalls/Article/20220614_edatisme.html
- **UOC** – Article – «Com són els estereotips que promouen l'edatisme digital a Espanya?»:
<https://www.uoc.edu/ca/news/2025/estereotips-edatisme-digital>
- **Ajuntament de Barcelona** – Recurs institucional – Oficina per la No Discriminació i Observatori de les discriminacions:
<https://ajuntament.barcelona.cat/oficina-no-discriminacio/ca/observatori-discriminacions>
- **Xarxanet** – Article – «Com combatre l'edatisme en les persones grans?»:
<https://xarxanet.org/social/noticies/com-combatre-ledatisme-en-les-persones-grans>

- **Fundació “la Caixa”** – Glossari sobre edatisme:
<https://fundacionlacaixa.org/documents/d/guest/glossari-edatisme-catala-pdf>
- **CoNCA** – Recurs institucional – Polítiques culturals i arts:
<https://conca.gencat.cat/ca/ambits-dactuacio/politarts/>
- **Ajuntament de Barcelona** – Article – «Com evitar l'edatisme cap a les persones grans?»:
https://ajuntament.barcelona.cat/dretsidiversitat/ca/noticia/com-evitar-ledatisme-cap-a-les-persones-grans_1322829
- **Fundación Gabeiras** – Projecte de recerca – «Legados. Espacios para el cuidado de las creaciones contemporáneas»:
<https://fundaciongabeiras.org/investigacion/legados/>

Guia per Combatre l'Edatisme en l'art

Edita

PAAC – Plataforma Assembleària d'Artistes de Catalunya

Amb el suport de:

Ajuntament de Barcelona –
Institut de Cultura de Barcelona
Generalitat de Catalunya –
Departament de Cultura
Diputació de Barcelona

Projecte d'investigació

Anna Recasens
María Paz Montecinos

Publicació

Coordinació i edició de textos

Marina Planella López
PAAC

Textos

Anna Recasens
María Paz Montecinos

Correccions i traduccions

Núria Garcia Caldés

Disseny gràfic i il·lustracions

Silvia Renda

Impressió

Tecnoart, Barcelona

Agraïments

Agraïm als companys i companyes de la PAAC i del sector que han compartit opinions i coneixements per fer possible l'elaboració d'aquesta guia.

Barcelona, desembre de 2025

Dipòsit legal

DL B 24035-2025

Amb el suport de:

Aquesta publicació està sota una llicència Creative Commons Atribució-NoComercial-CompartirIgual 4.0 Internacional (CC BY-NC-SA 4.0 Deed).

PAAC - Plataforma Assembleària d'Artistes de Catalunya
C/Emilia Coranty, 16
08018 Barcelona

Comparteix la guia:
paac.cat/i/guia-per-combatre-edatisme-en-art

